

מסורת הש"ס

(א) תמורה כג. (ב) תמורה כד. פסחים 15: [נמנחות א.א.]. (ג) [עלי מ: מן קמון עא.]. (ד) [מלת מן דר' יחזקאל משום דפוגמת דר' יהודה לא מוכר במטת ולא בגמלה גס בתוספתא]. (ה) שקלים פ"ב מ"א. ב"מ ט. (ו) שבושת יא. ג'עיל נ. היריות ו. (ז) ג'יל חלצה, [ג'יל דמילא].

תורה אור השלם
1. והשעיר אשר יקח עליו הגורל יקח עליו יעמד חי לפני ה' לכפר עליו עליו לעזאזל המדקדק: יקרא טו י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואיכא דמוזינא כו' דלדחינא לעיל מדתנן וכו' אמר:

מוסף רש"י

הפריש שהי חטאות לאחריות. דלס תאבד לחתם יתכפר בחבירה, דהסר רבי מודה דיתכפר בחתם מהס והסעיה חרטה, דלכן חטאת שנתכפרו בחתם מהס חלף ע"י חתם, דלס דתמו מעולם לא, דהכי יוד הלכס למסע מקוה, דלל דין חטאות המתום לטלס למסע חטא: בנס' תמורה (נמנחות פ. נח"ח). אמר קרא יעמד דהסר רבי מודה דיתכפר חתם חטא ללמדת שס מל חסר נריך להביא חסר, דלל לא למאי חלף, חס חלטה שאל חלטה עד לאחר מתן דמים ליתכס יעמד לפני ה' לכפר עליו, ח' למל לא חלף שס חס נריך להביא חסר, ועד ממי חוקין להיות חי עד שעת מתן דמו של חטאו, דכמי לכפר עד שיכפר דכמו של חסר, חלס חטאת מתן דמים ואלין א"ע"פ שדנין לא תמורה לפי סדר המקללות ולכל ממפר וגו' וסמן חסר וגו', חס מת אין נריך חסר (עליו ט.ח).

תוס' ישנים

ואמר רבי אושעיא ב"ר אבהו צדכיה (נבפחים נבפחים ט. בן איכס פלוגתא דכ"י אושעיא, מ"מ יחל לא יכסר מילתיה דר' אושעיא אליבא דרב. הפריש שני הבאות לאחריות ב"ר. הקסר ברי"ה הכי מילי והלל אינו יכול להפריש שמי חטאות וז' אחר זו על חטאת אחר, ואמרין בפקין מי שפליגא (עירובין פ. א) כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת שמי [ו]מתקלחם בכל חלטה מתן חטאת שאינו חושש דכסר מתן חלף שהסיה שגשגיה חרטה. ואומר רבינו דלל שייך הוה למימר (ובי דלירין) מון דלמר הימי מפריש שמי חטאות לחתם לאחריות חבירה, לחתם דלחילי למון דלמר ב"י מי שפליגא חטאת המורה נמנחות (נע. בן דלקרין גדול קמיון מ"מ חסל דלמר לאחריות מילי חסר חריותיה, דלמרינן חסר היכל דלמר יקדשו דקדשין דקדשין דלחחיות קמיון ואמרין בהמורה אי הך דקמיה

אלל לרב. דלמר צשני שצווג שני קמני ממני' דירעה וצראשון שדמה יתכפר אמאי הא דייחיד תמות לא מיצעי לרבנן דלל ממה דהא נתכפר בדחוייה ואינהו אמרי מפריש לצבוד לאו כלצוד דמי אלל אפי' לר' לא ממה שהרי לא הופרש למשלומי צודו שהרי מתחילה היה ראשון קיים וצבציל המשתלח שמת הולך להציא שנים ויחין דלין צעלי חיין נדחין מעיקרל אי צעי האלי מקריצ והוה ליה כמפריש שמי חטאות לאחריות שאס ילצד אחד מהן יקריצ אט חצירו: ואמר ר' אושעיא. שני ירעה אפי' לרבי שהרי לא הופרש לצבוד: ייין. דלמנה צראשון מעיקרל כי אפרשנין להלי שני דלעתל דלצידו אפרשנין ולא גרע ממפריש לצבוד וממני' רבי היא והכי אמרינן במסכת תמורה דרב כרבי מוקי לה למתני': סנ רבי יהודה אומר סמוס. קס"ד צהיאל דקלמרי רבנן ירעה אמר רבי יהודה תמות ועל כהך לרבי יהודה צעלי חיים נדחין דלקמני נשפך הדס ימות המשתלח: צשלמל לרבי יוחנן דלמר רבי יהודה לא מיכפר דלמר צראשון לר' יהודה לא מיכפר וכו' אשני שצווג ראשון קלי. ובתמתי פליג דכפרישית לעיל: ואיכא דמוסיצ פלי. הך תיובתל קמיימל דלדחויצנל לעיל (א) ועוד אמר רבי יהודה וכו' דלדחויצנל לעיל לרב איכא דמוסיצ לה מעיקרל לרבי יוחנן והכי מוסיצ לה: צשלמל לרב. דלמר לתנל קמל צעלי חיין אין נדחין וצשני שצווג שני קלמר ירעה ורבי יהודה לאו עליה קלמר ימות היינו דהדר קלמר ועוד ללשמועינן דצעלי חיין נדחין סצירל ליה ותמות דקלמר צרישל לאו האוהל דלמרי רבנן ירעה קלי ובתמתי אהל לפלוגי צרישל פליג לחטאת צבור דקלמרי רבנן ירעה ואמר [רבי יהודה] ימות וסיפל מיפליג צצעלי חיין דקלמרי רבנן אין נדחין ויתכפר צראשון ואלמל איכו למימר הוא ימות והשני יקרב: אלל לרבי יוחנן מלי ועוד. הא רבנן נמי אמרי ראשון ידחה: קליא. דלממן דיקא ממני' כוומיה דרב: צשלמל נשפך הדס ימות המשתלח דלל אימעציד מלוסיה. דדס וחוקה דצדריס הנעשים צבגדי לכן כמיצא ונריך להציא דס אחר ואי אפשר בלל הגרלה ויחין דלית ליה צעלי חיים נדחיס ימות המשתלח הראשון: אלל מה המשתלח. למל לו תשלומין שאתה מוזיקו לו להציא שנים ולהגריל ולשפוק דס הראשון הא אימעציד מלוסיה דשעיר המשתלח כל דבר המעבצ צו אינו אלל הגרלה צבצד לקצווע גורל של סס על שלו דהא שמינן ליה לר' יהודה דלמר כל המורה כסר וכל סן דלילות דלל מעבצ לדברי הכל דכי כתיב חוקה אדצריס שהכהן עושה צבגדי לכן ולא על דצריס הנעשים ע"י איש עתי: לפיוס חי. שלל ימות עד שעת מתן דמו של חצירו הא אס מת קודס לכן אין כפרת הדס כלוס ידחה דהכל מודין צשחוטין שנדחין: צני העיר ששלחו. ע"י שלית שקליהן לעצוסיס למקדש: אס נתרמה סרומה. א קופות קודס שגודע שצדריס ינעוסיס. השולטין צצועע שומרינן לגוצרינן שהרי ההפסד להקדש שאין הצעליס חייציס לשקול עוד י" (דמנן) (מבזכות דף קה). תורמין על האצוד שלל נודע: ואס לאו. שלל נתרמה התרומה אין ההפסד להקדש אלל של צעליס לפיכך נצצעין צצני העיר: נמללו. קלי אללצדו: החוירוס הגצניס. קלי חנגצו: ואין עולין להס.

הנעשים צבגדי לכן כמיצא ונריך להציא דס אחר ואי אפשר בלל הגרלה ויחין דלית ליה צעלי חיים נדחיס ימות המשתלח הראשון: אלל מה המשתלח. למל לו תשלומין שאתה מוזיקו לו להציא שנים ולהגריל ולשפוק דס הראשון הא אימעציד מלוסיה דשעיר המשתלח כל דבר המעבצ צו אינו אלל הגרלה צבצד לקצווע גורל של סס על שלו דהא שמינן ליה לר' יהודה דלמר כל המורה כסר וכל סן דלילות דלל מעבצ לדברי הכל דכי כתיב חוקה אדצריס שהכהן עושה צבגדי לכן ולא על דצריס הנעשים ע"י איש עתי: לפיוס חי. שלל ימות עד שעת מתן דמו של חצירו הא אס מת קודס לכן אין כפרת הדס כלוס ידחה דהכל מודין צשחוטין שנדחין: צני העיר ששלחו. ע"י שלית שקליהן לעצוסיס למקדש: אס נתרמה סרומה. א קופות קודס שגודע שצדריס ינעוסיס. השולטין צצועע שומרינן לגוצרינן שהרי ההפסד להקדש שאין הצעליס חייציס לשקול עוד י" (דמנן) (מבזכות דף קה). תורמין על האצוד שלל נודע: ואס לאו. שלל נתרמה התרומה אין ההפסד להקדש אלל של צעליס לפיכך נצצעין צצני העיר: נמללו. קלי אללצדו: החוירוס הגצניס. קלי חנגצו: ואין עולין להס.

תורה היא חל לממה ואל מיוחי לאחריות. וריב"א פירש דלחוקיס דעירובין ודלי אמר שפיר (וא') [דלמר] השומט מודה (של) [על] שגוסיס חלות דקדשו דללחחיות קל מייחין דמפריש נמנחות ועירובין. אלל אפילו לר' יוחנן] דלמר לקרנן גדול קמיון וכל קדשי היינו גבי מודה אלא לאחריות עליו אס אצדו חללות אס אינו מקבל עליו לאחריות, הילכך לא היו תתמל דעמיה לאחריות אלל בני חטאות ואל תתמל לאחריות. ואין נראה לרבינו דדער תורה נמי נריך להביא לחס אחר, ועוד אפילו צבצדה אן אמר זו מודה זו לממה אמרינן בפרק המורה (פ. א). אצד חללס נריך להביא לחס אחר אלל אצדה מודה אין נריך להביא חרמה צלמל (אין) אחריות הלחס עליו סתמל. מ"ר. בשלמל נשפך הדס ימות המשתלח ב"ר. פ"י רש"י דלל נעשים מלח הדס ונריך להביא דס אחר ולי אכשר בלל הגרלה ויחין דלית ליה צעלי חיים נדחיס ימות המשתלח הראשון אלל מת המשתלח [שאלל נעשה מלוח אס לא

שני שעירי פרק שישי יומא

הכל מודים שאם נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה. והא דלמרי רבנן אין חטאת מתה אלל שנמלל לאחר שפיפרו צעליס תימיה כיון דסצירל להו דלפילו נמללח קודס כפרה אצודה מתה אמאי נקט דווקא שנמללח לאחר שפיפרו שצדדה והקריצ אחרת ומחמיה ונמללח הראשונה

תמות וצתמורה פרק ולד חטאת (דף כג.): פריך כי האלי גוונל תנן המפריש חטאתו ואצדה והקריצ אחרת תחתיה ונמללח הראשונה תמות טעמל דהקריצ הא לא הקריצ לא קשה למרוייהו רל' אלל ולרב הונל דלחם דלמר הכל מודיס שסס משך דלחס מתן והקריצ שהסניה תמות לא נחלקו אלל צבא לימנך וכו' ומשני מילמל דפשיט קמני דלל פשיט לא קמני פירוש מילמל דפשיט קמני שנמללח לאחר הקרצה או אין נריך להאריך ולפרש כלוס אלל נמללח קודס הקרצה וימנין מתה וימנין רועה חס מתכפר צשאינה אצודה השניה מתה ואס מתכפר צצדינה אצודה שאין אצודה רועה לרבנן והכי נמי הוה מלי למיפכך ממילמל דרבנן גופייהו דכפי' אלל יחלל ליה למפכך מההיאל דוהקריצ שהיאל שגויח צרישל ואמיל כרבנן: וזה ליה במפריש שתי חטאות לאחריות. תימיה לי הוה מלי לשנויי הא מני ר' שמעון היא דלית ליה רועה כלל צחטאת יחיד ואלפילו צהפריש שמי חטאות לאחריות כדמשמע צתמורה (דף טו.): וצפרק המורה (נמנחות פ. פ.) וצב"י מי שהיה טמל (פסחים דף טז.): ויש לומר דמתנימין לא מתוקמלל כוומיה דקמני מתנימין מת אחד מהס מצייל שניס אחריס ומגרייל עליהס דל' יהודה יש לעיל מצייל חצירו שלל צהגרלה: **אמר רבי ינאי אמר קרא יעמד** חי עד מתי זקוק להיות חי עד שעת דמים של חבירו **תנן** ה"הם **בני העיר** ששלחו את שקליהן וגנבנו או שאבדו אם נתרמה תרומה נשבעין לגזברין ואם לאו נשבעין לבני העיר ובני העיר שוקלין אחרים תחתיהן **נמצאו** או שהחזירום הגנבים אלו ואלו שקלים הם ואין עולין להן לשנה הבאה **ר' יהודה** אומר עולין להן לשנה הבאה **מ"ט דר' יהודה** אמר רבא קסבר רבי יהודה חובות של שנה זו קריבות לשנה הבאה איתיביה אביי **פר ושעיר** של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן וכן שעירי ע"ז שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן ימותו דברי רבי יהודה רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לגדבה שאין חטאת צבור מתה א"ל קרבנות

אצד וקסה דלס כן הוה ליה זו ואין נריך לומר זו דכיון דתנל תורמין על האצוד שיש לו חלק אף על פי שצדד ולא יגיע לעולם ללסכה ואפילו היי ס לו חלק צקופות כל סכן על הגצוי ססופו סיגיע ומפרש ר"י על האצוד צצל ללסכה אלל קודס שנתרמה התרומה ולא מיציע זה דכבר צל ללסכה אלל אפילו על הגצוי צצעעה התרומה והיי ציד שליח ואפילו סופו נלצד ולא הגיע ללסכה ואותס שניס אין הצעליס חייצין צלחחיותו ועל העמיד לגבות שלל נתן עדיין לשליח והא דלמר צפ"צ דכחוצות (דף קה). המודר הנאה מחצירו שוקל שקלו דתנן תורמין על האצוד וכו' פירוש דלל קל מהני ליה מידי דצללו הכי לא היה חייב לשקול מלצוד ובצוי מיימיה דלל מחייצ צלחחיותו אלל צעתד לגבות לא איירי דכיון דחייב לשקול אי"כ כששוקל לו שקלו קל מהני ליה: **רבן שעירי ע"ז** שאבדו. לא ידענל אמלי לא נקט נמי פר העלס דבר של צבור ונראה לי משום דלל פסיקל ליה דליכא נמי פר העלס דבר של כהן משום שטעה ועשה צהורלח עלמנו דהורלח כהן משיח לעמנו כהורלח צ"ד לצבור וצההוא לא הוי פליגי ר"א ור' שמעון: ומשום

קרבנות

ידעינן יעמד חי שצריך שיעמדו שניס דהא ככולס שמענין לא לשכנן דחייא אלל על ידי שגשאר יחיד אלל כשגשאריו על אחר פליגי לעיל ר' יוחנן ורב אס יוכל לחזור ולרלוח או כיון שדמה כבר. וריבנו (שמואל) [שלמל] חושב דחייא על ידי גרלה סמני. וריבנו שלמל שני רולס לומר דחייא לפי שהיה שסל בלל חצירו כיון דלחמני לא ידעינן יעמד חי שצריכין לעמוד שניס על ידי [נ]קלין ליה בשנייהו. על כן נראה לרבינו לפרש כשאל נשפך הדס ימות המשתלח לפי שהיה המשתלח יחיד וזדחה על ידי כן דלחלמל לעיל ככולס שמענין [ואע"י דלחמני לא ידעינן] שצריך להיות חי עד שעת מתן דמים שלטון שילוחו של שעיר יודע הוא שצריך להיות חי עד שעת מתן דמים ואי לא דמה המשתלח, אלא מת המשתלח למל ישפך הדס כיון שלל נפסל (החס) (הדס) כלל אס יגרילו על ידי אחרים יהיה נראה יומר, וקס"ד (דבאל) [דחל] דצעין שיעמדו (על) שניס היינו לענין דלל מיפסל שעיר המשתלח גופיח [שאלל נעשה מלוח אס לא

עין משפט ונר מצוה

י א מ"י פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה ה:
ב ג ד מ"י פ"ג מהל' שקלים הלכה ט:

רבינו הגנאל

הכל מודין ר' ורבנן, שאם נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה. אלא לרב דאמר שניהם ראויין להיקרב, ולמה אמר שני שבווג ראשון יקרב משום דמצוה בראשון מאחר ששנייהו ראויין ואיזה מהן [ש]וקריב יצא ידי חובתו, הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות, כלומר אם תאבד אחת מהן תהיה חבירתה תחתיה. וא"ר הושעיא המפריש ב' חטאות לאחריות מהכפר בלחת מהן ושניה רוצה ולמה שנינו תמות. ופרקינן כיון דסבר רב מצוה בראשון, נחביר מ"מ עיקרא שהפריש השני שבווג שני, לאיבוד הפרישו, לפיכך ליחיד כי האי גוונא מתה, דהא השניה היא שחבברו כי לאיבוד הופרשה, לפיכך אמרינן עלה אבודה מתה. וזו השנונה מפורשת במורה פרק ולד חטאת. ת"ש ר' יהודה אומר תמות המשתלח כו', בשלמא לרב ירישא פליגי בחטאת צבור, תנא קמא אומר רועה כי אין חטאת צבור מתה, ור' יהודה אומר תמות. טיפא פליגי בדחויין, תנא קמא סבר נשפך הדס יביא אחר ויגריל עליו ויעשוה לשם וישלח הראשון, ור' יהודה סבר הראשון כבר נדחה משעה שנשפך הדס ואין מהכפין בדחויין, לפיכך א"ר יוחנן ימות. אלא א"ר יוחנן דאמר לא שנה ר' יהודה תמות אלא מפני שדורות כמו האבודה, ומאי ועוד נהא [היא] היא, קשיא. מת המשתלח אמאי תני ר' יהודה ישפך הדס כבר נתקיימה המצוה. כלומר, הגריל עולין והשעיר של שם עשוה חטאת ואין דבר תלוי ביניהן. ושנינן כתיב יעמד חי לפני ה' לכפר. כלומר, יהיה זה עומד חי עד שיכפר זה הקרב לפני ה', ובמה מכפר. דברו. תנן חתם במס' שקלים פרק שיני בני העיר ששלחו שקליהן וגנבנו או אבדו או נתרמה לגזברין לשנה הבאה ר' יהודה אומר עולין. ר' יהודה חובות של שנה זו קריבות לשנה הבאה, ואוחבינן עליה אי הכי דטעמיה דר' יהודה משום דסבר חובות של שנה זו קריבות בשנה הבאה, אמאי תני ר' יהודה בפר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן ימותו, נישתייהו ונקריבניהו לשנה הבאה.

תוס' ישנים (המשך)

הא לא מעבכ דחוקה לא כמיס הכל. ואין נראה לרבינו מה שפי' שגשכה על הראשון על ידי שגרילו על אחרים (ואע"י) דלחמני לא אלל כשגשאריו על אחר פליגי לעיל ר' יוחנן ורב אס יוכל לחזור ולרלוח או כיון שדמה כבר. וריבנו (שמואל) [שלמל] חושב דחייא על ידי גרלה סמני. וריבנו שלמל שני רולס לומר דחייא לפי שהיה שסל בלל חצירו כיון דלחמני לא ידעינן יעמד חי שצריכין לעמוד שניס על ידי כן דלחלמל לעיל ככולס שמענין [ואע"י דלחמני לא ידעינן] שצריך להיות חי עד שעת מתן דמים שלטון שילוחו של שעיר יודע הוא שצריך להיות חי עד שעת מתן דמים ואי לא דמה המשתלח, אלא מת המשתלח למל ישפך הדס כיון שלל נפסל (החס) (הדס) כלל אס יגרילו על ידי אחרים יהיה נראה יומר, וקס"ד (דבאל) [דחל] דצעין שיעמדו (על) שניס היינו לענין דלל מיפסל שעיר המשתלח גופיח [שאלל נעשה מלוח אס לא